

Kultur

Telefon 99353535 Fax 99353375 E-mail kultur@nordjyske.dk

Adresse Langagervej 1, 9220 Aalborg Ø

Ny chef for kunsten i Randers

MUSEUMSDIREKTØR: Randers Kunstmuseum har ansat en ny museumsdirektør, efter Finn Terman Frederiksen, der går på efterløn efter 22 år på posten. Den nye leder er Lise Jeppesen, mag. art., der kommer fra en stilling som inspektør på museet. Hun tiltræder 1. juni.

Den danske strygerkvarteret.

Foto: Nikolaj Lund

Haydn, Brahms og Wolf

KONCERT

Den danske Strygekvarteret
★★★★☆

Der er fornuft i at lægge afstand mellem Hugo Wolfs indledende værk og Johannes Brahms' afsluttende, for Wolf hadede af et godt hjerte Brahms og hans musik.

Østrigeren Wolf er mest kendt for sine lieder til bl. a. en anden østrigers, Mörrikes, tekster. Han forsøgte sig imidlertid med lidt af hvert derudover, men fuldendte hverken de symfonier, han påbegyndte, eller den symfoni, han kastede sig over.

"Italiensk serenade", som kvartetten indledte med, var oprindelig skrevet til en strygekvarteret.

Den danske Strygekvarteret kombinerede smukt serenadens muntre tema med de lyriske elementer. Man fornam også en vis ironi.

Joseph Haydns strygekvarteret opus 64,5 har fået "Lærken" senere på grund af førstesatsen, hvor førsteviolinen med sine melodiske triller nærmest svinger sig som en lærke over de andre instrumenters akkompagnement. Sidstesatsen er et regulært parade-stykke for førsteviolinen i stilen perpetuum mobile.

Haydn regnes for strygekvarterets fader, og kvartetten gav "Lærken" den flot afstemt klanglige og musikalske intensitet, der er karakteristisk for Haydn, og betjente sig udelukkende af musikalske

midler fra Haydns verden. Netop den intensitet og hans kompositoriske integritet fik indflydelse på Mozart, Beethoven, Schubert og Brahms.

Men den gav så sandelig også Johannes Brahms problemer, for han var frustreret over Beethovens vældige strygekvarterter og Haydns integritet og intensitet. Han måtte derfor gå en omvej over strygesekstetten for på den måde at bane sig sin egen vej til kvartetten. Hans amol-kvartet, som var på programmet, er moderat og synes at bygge på erindringer og stoppe op der med den traditionelle menuet i den tredje sats som højdepunktet i Den danske Strygekvarterets' grundigt gennearbejdede fortolkning.

Imellem Haydn og Brahms bød kvartetten på nordisk spillemandsmusik i klassisk udførelse – en begavet oplevelse.

Ekstranummeret var en hyldest til foråret i form af en nürnbergsk renæssancemelodi til den svenske salme "Nu blomstertiden kommer".

"Den danske Strygekvarteret" gæster i øvrigt Vendsyssel Festival med en koncert i Bjergby Kirke 15. august.

Jens Henneberg
kultur@nordjyske.dk

Den danske Strygekvarteret.

Hjørning Musikforening
Salen, Metropoli søndag
eftermiddag

Den svenske sangerinde Monica Zetterlund. Med smøg, tørklæde og ved at finde tonen.

Louis "Satchmo" Armstrong, 1901-71, fanget med lommeørklæde og trompet.

Sort-hvid jazz til

PERSSON: Den 68-årige fotograf Jan Persson har solgt sin unikke samling af jazzens store og mindre store på den danske jazzscene til Center for Dansk Jazzhistorie

Af Bent Stenbakken
og Jan Persson (foto)
bent.stenbakken@nordjyske.dk

Efter halvandet års fondsøgning er det lykkedes for Center for Dansk Jazzhistorie at erhverve sig fotograf Jan Perssons unikke samling af jazzfoto, for et "acceptabelt beløb for begge parter". Den i dag 68-årige freelancer har fotograferet næsten alt og alle som gjorde sig bemærket på den danske jazzscene, siden begyndelsen af 60-erne frem til vore dage.

- Vi manglede at søge endnu et par fonde, men det er lykkedes at finde frem til en pris, som Persson kunne acceptere. Det er dejligt af flere grunde. For det første at samlingen bliver samlet og for det andet - og ikke mindst - at vi får den til Aalborg, så den kan indgå i vores samling på Center for Dansk Jazzhistorie, siger leder Tore Mortensen.

Persson fotograferede såvel danske som udenlandske jazzmusikere, især i den gyldne periode i miljøet omkring jazzhus Montmartre, hvor tilrejsende amerikanske musikere fandt et fristed for racisme og forskelsbehandling hjemme i USA, og samtidig var med til at sætte deres umiskendelige præg på

Of blandt alle de udenlandske navne blev der også taget portrætter af danske jazzmusikere. Her Niels-Henning, den store danske bassist, der kun 16 år gammel blev husmusiker i Jazzhus Montmartre i 1962.

dansk jazz.

Her er sort-hvide billeder af jazzens store som Ben Webster, Dexter Gordon, John Coltrane, Miles Davis, Duke Ellington og Thelonius Monk. Ofte blev de besøgende amerikanske musikere akkompagneret af danske musikere, navne som bassisten NHØP og trommeslager Alex Riel. På den måde giver Perssons foto også et tidsportræt af datidens danske jazzscene.

En statshemmelighed

- Perssons livsværk rummer rundt regnet 180.000 billeder, som er en af de vigtigste visuelle kilder til dansk jazzhistorie, siger centerleder Tore Mortensen.

Købsprisen for samlingen er "en statshemmelighed", som fotograf Persson selv udtrykker det, men både Aalborg Universitet, Det Obelske Familiefond og Augustinus Fonden har bidraget med penge, og kvalificeret skud på

købsprisen ligger omkring den halve million.

Det amerikanske Rutgers Institut for Jazz Studies i New Jersey har været inde i billedet som køber af danske Perssons samling.

- Men de var kun interesseret i de fotos, som jeg havde af amerikanske musikere og var som sådan ikke interesseret i hele den danske jazz og historien om den, siger fotograf Jan Persson.

Selv giver Persson udtryk for at hans foto nu er landet det rigtig sted. I forvejen har Center for Dansk Jazzhistorie nemlig erhvervet sig Karl Emil Knudsens unikke jazzsamling. Shellakplader, lp'er, cd'er, bånd, film. Litteratur med og om jazz plus et hav af udenlandske og danske tidsskrifter, og her vil Perssons billeder og negativsamling føje sig fint ind.

- Jeg er dybt taknemlig for, at det hele bliver samlet et sted. Nemlig i Aalborg. Det er det rigtige sted.

Aalborg Teater spiller Mordets Melodi

GÆSTESPIL: Det Kongelige Teaters Eventministerium spiller fredag og lørdag på Aalborg Teater med en ny udgave af Tavs Neiiendams kultradiospil "Mordets melodi", som lagde gaderne øde i 1951. På rollelisten er blandt andre Rasmus Botoft, Tina Gylling Mortensen, Lisbeth Wulff og Esben Pretzmann.

Pianisten Oscar Petersson, hvis magtfulde swingende spil ofte blev akkompagneret på kontrabas af vor egen Niels-Henning Ørsted Pedersen.

Aalborg

Dexter Gordon i fuld fart på tenoren, fanget i det gamle Montmartre i København, 1965.

- Det er det rigtige sted, samlingen er landet. Jan Persson, 68 år er vældig glad for at hans unikke jazzfotos er endt i Aalborg.

Arkivfoto: Torben Hansen

I løbet af de sidste seks - syv år har Persson fået digitaliseret og efterbehandlet små 12.000 af sine jazzbilleder og han mangler endnu 2.000 - 3000. Og så er der alle negativerne.

Det er jo bare jazz

- Det Kongelige Bibliotek var lidt inde over på et tidspunkt, men de var ikke interesseret i at bidrage. Det er jo bare jazz var vist holdning. Sådan lidt højrøvet men nu får jeg lidt håndører, og samlingen er sikret - for dansk jazzhistorie.

Egentlig undrer det Persson, at Det Kongelige ikke ville lege med, når han har oplevet at sælge et 40 x 60 cm stort billede af Miles Davis for 11.000 kr. på en udstilling i London.

- Ude i verden forstår de at værdsætte jazz på en helt anden måde:

I løbet af et halvt års tid vil den jazzede fotokunst formodentlig være offentlig tilgængelig på en speciel hjemmeside hos Center for Dansk Jazzhistorie.

- Vi har brug for materialet til forskning, bog og cd-udgivelse med klassisk jazz, og det skal selvfølgelig også gøres tilgængeligt digitalt, så fotografierne er til at finde, kan blive set og brugt, siger centerleder Tore Mortensen.

Jesus som teater

BØGER

"Biblia pauperum nova"

★★★★☆

Måske har nogen set følgende vittighedstegning: Man ser en stue med en bar væg, som hele familien er optaget af at kigge på. Nedenunder står: Livet før fjernsynet.

Tegningen er blevet brugt som en kritisk kommentar til både vor tids medieforbrug og vores manglende evne til at erkende andre tiders vilkår. Den er endda blevet brugt til at illustrere, hvordan vi måske er på vej tilbage til middelalderen, hvor store dele af befolkningen klarede sig med billeder, fordi de ikke kunne læse.

Dengang havde man en bibel for de fattige, dvs. en slags tegneseriebibel. På samme måde, som kalkmalerierne gjorde det ud for tekst i kirkebygningerne, havde de transportable billedbiber en udbredt brug i forkyndelsen. Der var flere udgaver, samlebetegnelsen var "Biblia pauperum" – de fattiges bibel.

Oskar K. og Dorte Karrebæk har lavet en moderne udgave i flot udstyr. I 40 opslag fra bebudelsen til dommedag viser de en livfuld og barsk kristendom frem til en ny tids ikke-læsere, provokerende og alligevel tidstypisk. Målgruppen er "de fattige i ånden", og dem er der jo desværre stadigvæk nok af, uanset hvor mange uddannelser vi tager.

Oskar K. har ansvaret for to fortællespor. Dels det forholdsvist ligefremme, hvor han i evangelisternes spor lægger historien frem med vægt på Jesus, hans forkyndelse, især i bjergprædikenen, og endelig li-

delseshistorien, dels også i et kommenterende spor, der er integreret med billedsiden. Og hvilken billedside – Karrebæk lever op til sine allerbedste dyder, barnlig malerisk og sofistikeret antydende. Der er et vældigt overskud.

Hele konceptet er en teateropsætning med åndssvage og dyr i rollerne som skuespillere, der aktualiserer historien. Det fører til det ene helsides-tableau efter det andet, hvor det groteske krydser det dybe og ender i hylemorsom tragedie. Der strøs visdomsord fra mange kilder ud over Jesushistorien. Ud over biblen er mystikere, salmer, popkultur og Shakespeare m.fl. leveringsdygtige.

Resultatet er et uhyre personligt univers med tydeligt aftryk af to originaler, der i en blanding af solidaritet og kritik lægger vores religiøse traditions grundfortælling frem. Hele teaterbilledet antyder fortællingens fiktive status, men den ægte menneskelighed i projektet står samtidig stærkt. Både truppen og forfatterne har lyst til at stå af projektet langfredag, et sympatisk træk som er typisk for den forstående og venlige folkekirkel, men samtidig er der en løbende dialog med eksistentialismens mere krasse accept af det absurde.

Nyt fødes af gammelt.

Hans Gregersen

kultur@nordjyske.dk

■ "Biblia pauperum nova - ny bibel for de fattige i ånden"

104 sider, gennemillustreret, 400 kroner
Forlaget ALFA 2012.

Illustration fra de fattiges billedbibel.